

Evaluarea bunurilor mobile

1. Concepte si definitii

Proprietatea mobiliara, conform GN 5 (Standardul Evaluarea bunurilor mobile), reprezinta din punct de vedere legal toate drepturile, interesele si beneficiile ce deriva din dreptul de proprietate asupra obiectelor, altele decat proprietatea imobiliara. Obiectele proprietatii mobiliare se numesc bunuri mobile pentru a fi deosebite de proprietatea imobiliara.

In cadrul bunurilor mobile sunt cuprinse: mijloace fixe mobile si accesoriile.

Termenul de mijloace fixe mobile se refera la instalatii fizice disponibile pentru productie, incluzand instalarea, racordarea la utilitati impreuna cu tot echipamentul facut sau necesar in procesul de productie, indiferent de metoda de instalare. De asemenea, in categoria mijloace fixe mobile se includ alte obiecte mobile si accesoriile necesare pentru administrarea si functionarea in bune conditii a intreprinderii.

Accesoriile sunt bunuri mobile de natura obiectelor, pieselor, dispozitivelor, care constituie elemente secundare, anexe, atasate proprietatii principale, definitiv sau temporar.

Accesorii comerciale reprezinta accesorii folosite cu scopul de a face comert sau afaceri. Uneori se considera mobile sau accesorii speciale cele create special pentru prezentarea produselor.

Definitie

Mijloacele fixe mobile sunt: "Active corporale immobilizate, altele decat proprietatea imobiliara, care:

- a) sunt detinute pentru a fi utilizate in productia de bunuri sau prestarea de servicii, pentru a fi inchiriate tertilor sau pentru a fi folosite in scopuri administrative si
- b) se preconizeaza sa fie utilizate pe parcursul mai multor perioade" (GN 3).

Clasificarea din GN 3 - Evaluarea mijloacelor fixe mobile

Categoriile de mijloace fixe mobile sunt:

Instalatii, adica active care sunt combinate insolubil cu altele si care pot include constructii specializate nepermanente, masini si echipamente tehnologice

Masini, respectiv masinile individuale sau un grup de masini. O masina este un aparat utilizat pentru un proces specific, in activitatea de exploatare a intreprinderii

Echipamente, adica alte active care sunt utilizate pentru a facilita functionarea intreprinderii sau entitatii.

Accesorii: bunuri mobile de natura obiectelor, pieselor, dispozitivelor care constituie elemente secundare, anexe atasate proprietatii principale, definitiv sau temporar.

In cadrul grupei de mijloace fixe mobile se cuprind clase tipice ale mijloacelor fixe mobile:

- Utilaje si instalatii de lucru: masini separate, linii de productie, sisteme (include si cablaje, conducte, racorduri, fundatii);
- Echipament auxiliar (de sustinere tehnologica): ex. dispozitiv de slefuire;
- Centre de control, comanda si distributie;
- Reteaua electrica;
- Retele tehnologice;

- Fundatii si suporturi de structura;
- Echipament general (obiecte de inventar): mobilier, banci, rafturi, dulapuri, schele, extinctoare etc.;
- Utilaje pentru manipularea materialelor si depozitare: motostivuitoare, incarcatoare, transportoare, macarale, trolii, stivuitoare, sisteme programabile de stocare;
- Mijloace de transport: vagonete, macarale, tractoare, autovehicule inmatriculate;
- Echipament de testare si laborator: mese, microscopie, hete, sisteme de ventilatie, spectrografe, cuptoare, aparate de distilare, recipiente etc.;
- Mobilier, accesorii si echipamente: mobila de birou, birotica, computere;
- Tehnica de calcul: monitoare, imprimante, plotere, scannere, retele de calculatoare;
- SDV-uri (Scule, dispozitive, verificatoare): matrite, sabloane, calibre etc.;
- Unelte si scule: *permanente*: unelete electrice portabile si cu aer comprimat, nicovale, menghine, contoare, mandrine etc. si *perisabile*: burghie, dalti, robinete, sonde etc.;
- Masini si echipamente in curs de executie;
- Stocuri: materii prime, productia in curs, produse finite si stocuri inactivate;
- Clasele speciale: aparate de zbor (avioane), sticle si cutii (industria bauturilor), ecrane (imprimare), miezuri si mulaje (turnatorie), tavi si tigai (panificatie) etc.

Clasificarea contabila

In Standardul International de Contabilitate IAS 16 sunt redate urmatoarele clase de imobilizari corporale de natura activelor corporale mobile: Masini si echipamente, nave, aeronave, automobile, mobilier, instalatii, piese des chimb si asamblare, echipamente de birotica. *Prin HG 2139/2004 clasificatia si duratele normale de functionare a mijloacelor fixe s-a modificat incepand cu 1 ianuarie 2005, astfel ca mijloacele fixe se grupeaza in 3 grupe:*

Grupa 1: constructii (incl plantatii)

Grupa 2: instalatii tehnice, mijloace de transport, animale. cu subgrupele :

2.1. Echipamente tehnologice (masini, utilaje si instalatii de lucru)

2.2. Aparate de instalatii de masurare, control si reglare

2.3. Mijloace de transport

2.4. Animale

22

2.5 Alte instalatii tehnice, mijloace de transport, animale negasite in cadrul grupei 2

Grupa 3 : mobilier, aparatura birotica, echipamente de protectie si alte active corporale, cu subgrupele :

3.1. Mobilier

3.2. Aparatura birotica

3.3. Sisteme de protectie a valorilor umane si materiale

3.4. Alte active corporale negasite in cele specificate in grupa 3.

5.2. Identificarea bunurilor mobile

Pentru a fi evaluate, bunurile mobile sunt inventariate prin: macroidentificare si microidentificare.

Macroidentificarea

Macroidentificarea studiaza intregul proces de productie prin identificarea componentelor importante care contribuie la capacitatea proiectata a entitatii productive.

Se preiau informatii despre: ce bun/serviciu produce intreprinderea, cum se produce bunul, care este capacitatea intreprinderii

Informatiile care se culeg sunt:

- numele intreprinderii si adresa;
- amplasarea intreprinderii si fluxurile tehnologice;
- data inspectiei;
- sursele de informatii;
- istoricul intreprinderii, masinilor si echipamentelor;
- produsele/ serviciile livrate;
- modificari si tendinte pe piata produsului principal si secundar;
- date de exploatare pe ultimii 3-5 ani;
- programul de intretinere/reparatii;
- eficienta intreprinderii.

Microidentificarea

Microidentificarea reprezinta procesul de evidentiere a caracteristicilor individuale ale echipamentului si se realizeaza prin inspectare. Se focalizeaza pe descrierea unei singure masini si identifica caracteristicile ei specifice.

Informatiile care se culeg sunt:

- marca de fabrica;
- seria-tipul de actionare/energie;
- dimensiunile si codul modelului;
- capacitatea;
- varsta si starea.

In timpul inspectarii se noteaza suficiente detalii, fara a se exagera, intrucat prea multe amanunte pot deveni contraproductive.

Daca sunt prea multe bunuri identice de evaluat, microidentificarea se poate realiza: prin esantionare sau prin analiza de birou, fara a inspecta fiecare obiect in parte.

3. Piata bunurilor mobile

In evaluarea bunurilor mobile analiza de piata urmareste: conditiile de piata, costurile curente, pietele de vanzare folosite, vanzari prin licitatie, oferte sau contracte potentiale.

Piata este definita ca fiind mediul in care bunurile, marfurile si serviciile se schimba intre cumparatori si vanzatori prin mecanismul preturilor.

Piata bunurilor mobile (mijloacelor fixe mobile) se structureaza dupa:

a) aria pietei:

- locala
- nationala
- internationala
- globala

b) dupa starea mijloacelor fixe mobile tranzactionate si modalitatile de tranzactionare:

- noi
- second hand
- bunuri reconditionate
- materiale refolosibile

c) dupa posibilitatea de utilizare intr-un domeniu industrial:

- universale
- specializate
- ultraspecializate

In analiza pietei evaluatorul parcurge urmatoorii pasi:

- o incadrarea intr-o subgrupa aferenta mijloacelor fixe mobile;
- o delimitarea pietei specifice subgrupeii;
- o evidentierea caracteristicilor in domeniul subgrupeii: caracteristicile principale de selectare a ofertelor (capacitate, consumuri specifice, posibilitati de adaptare etc.);
- o analiza ofertei: gradul de raritate al bunului;
- o analiza cererii: marimea atractivitatii bunului;
- o echilibrul pietei: preturile de tranzactionare, numar de unitati vandute, puterea de absorbtie a pietei, rata de capitalizare.

In analiza pietei evaluatorul trebuie sa urmareasca identificarea bunurilor identice cu cele de evaluat, dar in situatia in care acestea nu se gasesc pe piata se identifica bunuri similare.

De ex. Un excavator cu senile de evaluat cu masa de 23,81 tone si putere de 120 kw poate fi asimilat unui excavator Fiat cu masa de 23-23,6 tone si putere 107 kw si cu un excavator Komatsu cu masa de 24,5-25 tone si putere de 118 kw.

Analiza pietei va conduce la concluzii privind tipul de piata: activa, cu tranzactii in crestere sau in declin.

Sursele de informatii pot fi: tranzactii, oferte, baze de date pe internet, cataloage de mijloace fixe, institutii bursiere, institutii de proiectare, anunturi publicate, institutii de credit, statistici si prognoze, asociatii profesionale etc.

4. Procesul de evaluare

Procesul de evaluare parcurge urmatoarele etape:

- colectarea informatiilor: inspectarea, inventarierea si descrierea bunurilor;
- descrierea macroidentificarii si microidentificarii;
- evidentierea si analiza pietei specifice bunurilor mobile: incadrarea pe piata, pozitie, tranzactii, posibilitati de valorificare;
- elaborarea ipotezelor si conditiilor limitative de evaluare: pe baza situatiei concrete, scop si destinatia evaluarii si rezerve exprimate la identificare (parametrii tehnico functionali);
- alegerea metodelor adecvate de evaluare: selectarea elementelor si criteriilor de comparatie aferente tranzactiilor comparabile; identificarea bunului mobil sau asimilarea cu altele aflate pe piata; stabilirea modului si potentialului de generare de venituri;
- calculele diferitelor tipuri de valoare;
- verificarea faptica a informatiilor primite si culese de la proprietar, cartea tehnica, utilizator;
- estimarea valorii finale in functie de cantitatea si calitatea informatiilor existente coroborate cu scopul si destinatia evaluarii;
- elaborarea raportului de evaluare.